HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ח) **לענין מלקות פליגי.** למאן דאמר חיילא עליה גזירות מלקין ליה דמטמא עצמו בבית הקברות ולמ"ד לא חיילא עליה גזירות (ט) דלא מלקינן ליה הואיל ובבית הקברות נדר. אבל לכולי עלמא לאלתר הוי גזיר וליכא בל תאחר דאמרינן נמי אי אכל קס ליה בבל תאכל: **דקא מאחר לגזירות דטהרה.** דלאלתר מבעי ליה למיפק חוץ מבית הקברות ולמיזגר גזירותיה בטהרה: **וכן גזיר.** בעלמא שטימא עצמו במזיד אע"ג דמחלל לגזירות קס ליה בבל תאחר דגזירות דטהרה: **רב אחא אמר.** מאי בל תאחר איכא בגזיר איכא בל תאחר דמגלחת דכי נפקי ימי גזירותיה בעי לגלח עצמו ולאיתויי קרבן ואי מאחר לתגלחת קאי בבל תאחר: **ואפי' למ"ד תגלחת אינה מעכבת.** בקרבן אפ"ה מצוה לגלח וקאי בבל תאחר באותה מצוה: **בבל מאחר קרבנותיו.** דאי משהי ליה לקרבן עובר בבל תאחר: **כי דרוש ידרשנו אלו חטאות ואשמות.** דמיחייב (ג) אדם קאי עלייהו בבל תאחר ולא ילפינן מהא הקישא דנדרים: **מהו דתימא חידוש הוא.** מעשה דגזיר ואהכי מקילי ביה דלא קאי בבל תאחר דלא נפקי קרבנותיו מהאי קרא דחטאות ואשמות: **דלא מפפיס ליה לחטאת גזיר.** דאם אמר הרי עלי חטאת גזיר לא אמר כלום ולא מיחייב ולא מידי משא"כ בשאר קרבנות בכל קרבן שאמר אדם הרי עלי (חטאות) כך וכך מתפיס ומיחייב לאיתויי וכיון דחידוש הוא אימא לא קאי עליה בבל תאחר (ד) דבשאר קרבנות להכי איצטריך למיכתב הכא לאקושי לנדרים דקאי נמי בבל תאחר: **והא חטאת חלב דאינה מתפיסה בנדר.** דאי אמר הרי עלי חטאת (ה) לא אמר כלום ואפ"ה כי אכל חלב דמיחייב להביא חטאת קאי בבל תאחר: **הואיל ואם אמר הריני גזיר אפי' מחרגן.** כלומר דאפילו בחרגן בנבד הזיר עצמו הוי גזיר נמי לכל דהיינו חידוש דאיהו לא נדר אלא בחרגן בנבד (ומיתסר) ואפילו הכי מיתסר בכל מידי דמשכר והואיל וחידוש הוא לא ליקוס עליה בבל תאחר כבשאר קרבנות קמשמע לן הקישא דקאי בבל תאחר: **עד שיזיר מכולן.** דאי [אמר הריני] גזיר מחרגן לא הוי כלום עד שיזיר בכל אכתי מאי חידושא איכא: **ועוד האי חידושא.** דקאמר לחומרא הוא והיינו חומרא דאיהו לא גזר אלא בדבר אחד והוי גזיר בכולן: שאם **גזיר בנדר.** דקילא שאינו יכול להתפיסה בנדר שאם אמר חטאת גזיר עלי והוא אינו גזיר לא אמר כלום והואיל וקילא סלקא דעתך אמינא לא ליקוס עליה בבל תאחר: ופרכינן **הרי חטאת חלב.** כלומר כל החטאות דהכי מיקרי כולהו חטאת חלב אית בהו הך קולא ואפילו הכי קאי עלייהו בבל תאחר והיקישא למה לי: **אפי' מן חרגן הוי גזיר לב.** לכל דיני גזירות: **ועוד חידוש לחומרא הוא.** והיכי מייתית מיניה קולא דלא ליקוס בבל תאחר: **הואיל ואם גילה על אחת משנשתן.** חטאת ועולה ושלמים שהגזיר מבית. וכיון דלא חמירי אי לאו היקישא ה"א דלא ליקוס עלייהו בבל תאחר: ט) **חטאת חלב אחיא לכפרה.** ומש"ה אף על גב דאית בה קולא דאינו יכול להתפיסה בנדר כיון דמצוה להביאה לכפר עליו דין הוא שיעבור בבל תאחר. אבל חטאת גזיר אית בה קולא דאין מתפיסה בנדר ולא מתסר בה מידי דליקוס עלה בבל תאחר ולמאי קאתיא אי להתירו ביין אין זו מצוה אלא רשות ואפילו למאן דאמר [נקמן י.] גזיר חוטא הוא אינו חוטא גמור ועיקר קרבן לא אתי לכפרה. וקשה בעיני אכתי תיתי קרבן גזיר במה הלד מחטאת חלב ושלמים ונראה לי דאין הכי נמי אלא כיון דלאו מגופיה דקרא נפיק י אלא במה הלד היקישא עדיפא דכל מה הלד כל דהו פרכינן: **והרי חטאת יולדת דלא אחיא לכפרה.** ואפילו לר' שמעון דאמר בפרק המפלת (נדה לא:) דיולדת חוטאת היא דבשעה שכורעת ויולדת קופלת ונשבעת שלא תזקק לבעלה עיקר קרבנה אינו בא על חטא שהרי אפילו יודעת בעצמה שלא הרהרה בדבר כלום מביאה קרבן: קשיא

רב אחא בר יעקב אמר כגון (א) דנדר והוא בבית הקברות הניחא למ"ד (ב) לא חיילא עליה גזירות מאלתר אלא למ"ד (ג) מאלתר חיילא עליה מי איכא בל תאחר ועוד (ד) האמר מר בר רב אשי חיילא גזירות עליה מאלתר וכי פליגי לענין מלקות פליגי (ה) אפ"ה קם ליה בבל תאחר משום דקא מאחר גזירות דטהרה א"ר אשי הואיל וכן גזיר שטימא עצמו במזיד (ו) עובר משום בל תאחר דגזירות טהרה רב אחא בריה דרב איקא אמר עובר בבל תאחר תגלחתו ולא מיבעיא למ"ד (ז) תגלחת מעכבת אלא אפי' למ"ד (ח) תגלחת אינה מעכבת מצות גילוח מיהא לא מיקיים מר זוטרא בריה דרב מרי אמר עובר בבל תאחר קרבנותיו ומן הבא נפקא ליה מהתם נפקא ליה [1] כי דרוש ידרשנו (ט) אלו חטאות ואשמות מהו דתימא חידוש הוא שחידשה תורה בגזיר מאי חידוש אילימא (י) דלא מתפים ליה לחטאת גזיר בנדר הרי חטאת (כ) חלב (ל) שאין מתפיסה בנדר ועובר בבל תאחר אלא מאי חידושיה סד"א הואיל ואם אמר הריני גזיר אפילו מן חרצן (מ) הוי גזיר לכל אימא לא ליעבור עליה משום בל תאחר קמ"ל הניחא למ"ד (נ) כי גזיר מן חרצן הוי גזיר לכל אלא לר"ש דאמר אין (ס) גזיר עד שיזיר מכולן מאי איכא למימר ועוד האי חידוש לחומרא הוא אלא מאי חידושיה דסד"א הואיל ואם

לא אמר הכי דא"כ הוה ליה גזיר לאלתר כדפרישנא מאי אמר לא אפטר מן העולם וכיון שכן הוה ליה כאומר הרי עלי להביא קרבן מיד דקס ליה בבל תאחר לאלתר. ודבין הוא דהוה מצי רבא לאוקמה באומר קודם שיעברו ג' שנים אהא גזיר ובכי האי גוונא הוה ליה בבל תאחר דקרבנות דלא עבר עד ג' רגלים אלא מיהו כיון דלא מצי לאוקמה באומר הרי עלי (י) בקרבנות וכדפרישית ואלטריך לחדושי תגאיה נקט האי לאשמועינן דבכי האי גוונא קס ליה בבל תאחר לאלתר. כנ"ל וזה יצאתי ידי חובתי מכל מה שנמצאו הראשונים בהלכה זו: **כגון שגור והוא בבית הקברות.** שלריך לצאת מיד ולקבל עליו גזירות וכי לא נפיק קס ליה בבל תאחר: **הניחא למ"ד לא חיילא גזירות עליה לאלתר.** פלוגתא דר' יוחנן ור"ל בפ"ג דגזיר (דף טז:) דלר' יוחנן אי אכיל ושתי יין בבית הקברות לקי דחיילא עליה גזירות מיד ולר"ל לא חיילא עליה גזירות מיד ולכי נפיק מבית הקברות לריך לחזור ולקבל: **אלא למ"ד מאלתר חיילא עליה מאי איכא למימר.** דכיון דחיילא עליה גזירות ליכא בל תאחר א]לעולם: **חיילא עליה גזירות מאלתר.** ולא לריך קבלה כי נפיק. ולענין מלקות הוא דפליגי אי לקי על אכילת ענבים בעודו בבית הקברות וכיון דחל עליה גזירות ולא לריך קבלה מאי בל תאחר איכא: **דקא מאחר ליה לגזירות דטהרה.** ומש"ה קס ליה בבל תאחר: **הואיל וכ'.** כלומר כיון דאמרת דאע"ג דחל עליה גזירות כיון דלא חייל עליה בטהרה איכא בל תאחר אף מזיר טהור שטימא עצמו במזיד עובר בבל תאחר ולקי. דאע"ג דכבר אזהריה

רחמנא אטומאה בתרי לאוי כדכתיב [במדבר ו] לא יטמא וכתיב נמי על כל נפשות מת לא יבא [שם] ואמר נמי והימים הראשונים יפלו לאו למימרא שלא יהא עליו עונש אחר אלא מילקא נמי לקי משום בל תאחר: **תגלחת מעכבת.** פלוגתא היא דר"א ורבנן (מזיר דף מו.) דלר"א הא דכתיב ואחר ישתה הנזיר יין [במדבר ו] היינו אחר כל המעשים כולן דהיינו תגלחת והרצאת דמים ולרבנן מיד שהביא קרבנותיו מותר ביין: **בל תאחר קרבנותיו.** להך אוקימתא אינו עובר בבל תאחר אלא לאחר ג' רגלים: **אלו חטאות ואשמות.** וקרבנות גזיר הרי הן בכללו: **מהו דתימא.** אי לאו היקישא דנדרים: **דלא מפפים לה לחטאת גזיר בנדר.** דקילא שאינו יכול להתפיסה בנדר שאם אמר חטאת גזיר עלי והוא אינו גזיר לא אמר כלום והואיל וקילא סלקא דעתך אמינא לא ליקוס עליה בבל תאחר: ופרכינן **הרי חטאת חלב.** כלומר כל החטאות דהכי מיקרי כולהו חטאת חלב אית בהו הך קולא ואפילו הכי קאי עלייהו בבל תאחר והיקישא למה לי: **אפי' מן חרגן הוי גזיר לב.** לכל דיני גזירות: **ועוד חידוש לחומרא הוא.** והיכי מייתית מיניה קולא דלא ליקוס בבל תאחר: **הואיל ואם גילה על אחת משנשתן.** חטאת ועולה ושלמים שהגזיר מבית. וכיון דלא חמירי אי לאו היקישא ה"א דלא ליקוס עלייהו בבל תאחר: ט) **חטאת חלב אחיא לכפרה.** ומש"ה אף על גב דאית בה קולא דאינו יכול להתפיסה בנדר כיון דמצוה להביאה לכפר עליו דין הוא שיעבור בבל תאחר. אבל חטאת גזיר אית בה קולא דאין מתפיסה בנדר ולא מתסר בה מידי דליקוס עלה בבל תאחר ולמאי קאתיא אי להתירו ביין אין זו מצוה אלא רשות ואפילו למאן דאמר [נקמן י.] גזיר חוטא הוא אינו חוטא גמור ועיקר קרבן לא אתי לכפרה. וקשה בעיני אכתי תיתי קרבן גזיר במה הלד מחטאת חלב ושלמים ונראה לי דאין הכי נמי אלא כיון דלאו מגופיה דקרא נפיק י אלא במה הלד היקישא עדיפא דכל מה הלד כל דהו פרכינן: **והרי חטאת יולדת דלא אחיא לכפרה.** ואפילו לר' שמעון דאמר בפרק המפלת (נדה לא:) דיולדת חוטאת היא דבשעה שכורעת ויולדת קופלת ונשבעת שלא תזקק לבעלה עיקר קרבנה אינו בא על חטא שהרי אפילו יודעת בעצמה שלא הרהרה בדבר כלום מביאה קרבן: קשיא

לעשות גזירות דטהרה: משום בל **תאחר** דתגלחת. לעולם מיירי דשלם גזירות בטהרה מכל מקום מצוה לגלח שערו ולתמו תחת הדוד ומשהה התגלחת עובר בבל תאחר משמע קצת לאחר שלשים יום לא גילח יגלח מדקאמר דאיכא עליה משום בל תאחר: בל **תאחר** קרבנותיו. אם השלים ימי גזירותו ולא הביא איכא בל תאחר: דרוש ידרשנו **אלו חטאות ואשמות.** דפסטיה דקרא כי תדור נדר לא תאחר לשלמו אבל בחובה לא אשמעינן ופקא מינה מידרשנו ומשמע ליה חטאת גזיר בכללו אשר חטאת: מהו דתימא חידוש הוא שחידשה תורה בגזיר. ולקמן פריך מאי חידוש הוא הילכך סד"א שאינו בכלל חטאת קמ"ל היקש לעניין: דלא מתפים ליה לחטאת גזיר בנדר. שאם אומר הרי עלי חטאת גזיר לא אמר כלום לחטאת גזיר אינו בא בנדר ובנדבה ולהכי פריך מחטאת חלב דכמו כן אם לא אכל חלב ואמר הרי עלי חטאת חלב לא אמר כלום וכן כל חטאת והא דנקט חלב זהו רגילות דנקט חטאת חלב מכל שאר חטאות אבל י"מ דלא מתפים פירוש דא"ל לומר הרי זה חטאתי וא"ל דא"כ מאי פריך מחטאת חלב האמרת בהדיא בחולין דאם לא אמר הרי זו לחטאתי דאינו קרב: חידוש לחומרא הוא. ואע"ג דבדוכתא אחריתא אמר חידוש אע"פ שהוא לחומרא כגון גבי עד זומם מיהו הכי פריך אדלרכה כל שכן שיש לנו לומר שהוא בבל תאחר מ"ש משאר חטאות:

פירוש עד שיאמר הריני גזיר בפתח דהיינו מכולם: ועוד האי חידושא לחומרא הוא. וכ"ש שיש לו לעבור בבל תאחר:

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב אחא בר יעקב אמר כגון דנזר והוא: (ב) רש"י ד"ה לענין וכו' גזירות לא מלקינן ליה הואיל ובבית הקברות נדר אבל: (ג) ד"ה כי דרוש וכו' דמיחייב בהו אדם קאי וכו' ולא ילפינן ליה לנזיר מהאי היקשא: (ד) ד"ה והא חטאת וכו' הכי עלי חטאת חלב לא אמר:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה חטאת חלב. אלא במה הצד היקשא עדיפא. וקשה לי הא זהו אינו דרך לימוד דין אדם מכח מה הלד אלא דפשטא דקרא כי דרוש ידרשנו אלו חטאות ואשמות כל חטאת בכלל אלא דהיה מקום לומר מסברא להוציאו מכללא חטאת נדר כיון דקילא. וכיון דמיגיו בחלב ושלמים אף דקיל איתעהו בבל תאחר. ממילא מה"ת לגלאת מפסטיה דקרא דחטאת גזיר מכלל וא"כ שרש הדין דחטאת גזיר מקרא דכי דרוש ידרשנו וכ"ע: **בהרא"ש** ד"ה גזיר טהור **אם** נשתהה. עיין עוד אבן ר"ה דף ד' ד"ה ולדקות:

מוסף רש"י

כי דרוש ידרשנו אלו חטאות ואשמות. שהן נדרשין ממך, שהרי מוכה הם מוטלין עליך (ר"ה ה:). חטאת חלב. כל חטאת שאם קרי חטאת חלב, דבתר חלב כתיב, דכתיב (ויקרא ג) כל חלב וכל דם לא תאכלו, וכתיב בתריה פרשת חטאת (שם טו. וכעי"ז כריתות כב:).

פירוש הראש

כגון שגור והוא בבית הקברות. ועובר בבל תאחר אם עמד בשותה עומאה ג' רגלים ולא נטהר לענות מזירות: לאלתר חיילא עליה גזירות מאי איכא למימר. מאי בל תאחר איכא ופלוגתא דרבי יוחנן ור"ל היא בפ"ב דמזיר [ל"ל בפ"ג דמזיר דף טז:]: וכי פליגי לענין ב] מלקות. אם תמרו בו לאלת ולא יגלח ואלינא דמ"ד לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מ"ל איסור מלקות איכא: אמר רב אשי הואיל וכך. דמשהה משום בל תאחר: בל תאחר קרבנותיו. אם השלים ימי גזירותו ולא הביא איכא בל תאחר: דרוש ידרשנו אלו חטאות ואשמות. דפסטיה דקרא כי תדור נדר לא תאחר לשלמו אבל בחובה לא אשמעינן ופקא מינה מידרשנו ומשמע ליה שאם אמר עובר משום בל תאחר דגזירות דטהרה. ואפי' הכיא כל קרבנותיו ואינו מחוסר רק גילוח: ולא מבעיא למ"ד תגלחת מעכבת. מלאמות יין ומלטמא למתים אז לאוי שיעבור בבל תאחר ופליגי בה ר' אליעזר וחכמים בשלהי פרק ג' מיין (דף מו.): בל תאחר קרבנותיו. שהגזיר מביא שאם קרבנות עולה חטאת ושלמים ואם שהה ג' רגלים ולא הביאם עובר בבל תאחר: דרוש ידרשנו אלו חטאות ואשמות. לדיתנהו בכלל כי תדור נדר וכיצינהו קרא דאשכחן בחטאת דרשה ואת שניר החטאת דרוש דרש ואשם חטאת דכתיב בחטאת כאשם אי מי נמי חטאת ואשם נדרשין ממנו וכופין אותו להביאם: והרי חטאת חלב. כל החטאות נקראו על שם חטאת חלב דכולהו בסוטה (דף טו.) בדין הוא שתהא חלב חטאת חלב טעונה נסכים כ' רוב שנגת כרת שנכשל בה אדם היא על ידי חלב המצוי בתוך הבית ואין אדם מתנדב להביא חטאת: עד שיזיר מכולן.

עין משפט נר מצוה

י א מיי' פ"ו מהל' מזירות הל' מ סמג לאוין רכ:

יא ב ג מיי' שם פ"ב הל' כא סמג שם:

יב ד מיי' שם פ"ח הל"ה סמג עשין קכו:

יג ה ו מיי' פי"ד מהל' מעשה הקרבנות הל' ח סמג שם:

יד ז מיי' פ"ח מהל' מזירות הל"ט סמג לאוין רכ:

תורה אור השלם

1. כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי דָרֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ חֵטְא: דברים כג כב

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בהר"ן ד"ה אלא למ"ד מאלתר חיילא וכו'. דכיון דחיילא עליה גזירות ליכא בל תאחר לעולם. נ"מ בהרא"ש ד"ה וכי פליגי וכו'. נ"ב למדתי ממנו דפלוגתא דר"י ור"ל בגזיר דף טז ע"ב היא רק למ"ד לאו שאב"מ לוקין עליו. אז באיסור מלקות פליגי. אבל מלקות ממש ליכא יעו"ש וכנליון הש"ס שלי בגזיר דף יז ע"א:

תוספות

כגון שנדר והוא בבית הקברות. דבעודו עומד בשם גזירות לא חל עליה עד דנפיק משם וילכל ויקבל ויחול לגזירות עליה הילכך קאי בבל תאחר שמוטל עליו לצאת ולעטהר ולהתחיל מזירות: הניחא למ"ד לא חיילא עליה גזירות בעודו בבית הקברות. פלוגתא היא בפרק ג' דגזיר (דף טז): ועוד האמר מר בר רב אשי במיחל כ"ע לא פליגי דחיילא אם שותה ביין אז מגלח לוקה בעודו נמי בבית הקברות חל גזירות עליו כי פליגי למילקי על הטומאה אם התרו בו בעודו בשם לא משם כי גזר אתה רבי יוחנן סבר כיון דחיילא לענין שאר דיינן לקי וא"ש בן לקיש סבר לא לקי משום טומאה דאכתי לא חל עליו גזירות טהרה אבל ודאי חל הגזירות לענין שאר דיינן לשתות יין ולגלח וא"כ מאי בל תאחר איכא: וכי פליגי לענין מלקות. לאו דוקא אלא כלומר לענין מלקות דטומאה אבל מודה דמלקות איכא אי שותה יין או מגלח ומשני אפ"ה קאי בבל תאחר לגזירות דטהרה חל עליו שיש לו